

סימן קצא

הרואה דם במי רגליה

נדה נט: – האשה שהיא עושה צרכיה וראתה דם רבי מאיר אומר אם עומדת טמאה ואם יושבת טהורה ר' יוסי אומר בין כך ובין כך טהורה ...

מאי שנא עומדת דאמרינן מי רגלים הדור למקור ואייתי דם יושבת נמי נימא מי רגלים הדור למקור ואייתי דם אמר שמואל במזנקת (=מקלחת) מזנקת נמי דלמא בתר דתמו מיא אתא דם אמר ר' אבא ביושבת על שפת הספל ומזנקת בתוך הספל ונמצא דם בתוך הספל דאם איתא דבתר דתמו מיא אתא על שפת הספל איבעי ליה לאשתכוחי ... הלכה כר' יוסי.

במה טיהר ר' יוסי?

רש"י, רמב"ם: בכל ענין. בין יושבת בין עומדת בין מקלחת ובין שותתת. (דלשיטתם עומדת אי"א לה לזנק אלא לעולם שותתת וא"כ ר"י דאמר בין יושבת בין עומדת טהורה ע"כ אפילו בתרתו לריעותא דהיינו עומדת ושותתת מטהר וע"כ פסקו כנ"ל)

תוס', רא"ש: יושבת טהורה בכל ענין, דכיון דהמקום רחב לא הדור מי רגלים למקור להביא משם דם, אבל בעומדת שהמקום צר לה אם מזנקת בתוך הספל שהמים יוצאין בקילוח טהורה אבל אם שותתת על שפת הספל טמאה דהואיל והמקום צר חוזרים למקור ומביאים דם (דלשיטתם גם עומדת אפשר לה לזנק ור' מאיר לא איירי אלא בעומדת ומזנקת ור' יוסי טיהר מה שטימא ר' מאיר וע"כ בעומדת ושותתת דלא איירי בה ר"מ לא אשכחן דמטהר בה ר' יוסי [ור' יוסי טיהר רק בחדא לריעותא]).

הגה"מ בשם ר"מ פירש דכל המשנה מדברת רק במזנקת וא"כ בשותתת טמאה לכו"ע [אף ביושבת] והלכה כר"י שמטהר במזנקת אף בעומדת.

ר"ח ועוד: מה שטיהר ר' יוסי לא טהורה לגמרי קאמר אלא טהורה משום נידה ולטהרות קאמר, אבל מ"מ מודה לר"מ דטמאה משום כתם ולבעלה, וע"כ אינה טהורה לבעלה אלא רק במה שגם ר"מ מודה והיינו ביושבת על שפת הספל ומקלחת ונמצא הדם תוך הספל (אבל נמצא הדם על שפת הספל טמאה, דבעינן תלתא לטיבותא).

עומדת		יושבת		שיטת ר' יוסי
שותתת	מזנקת	שותתת	מזנקת	
טהורה	טהורה	טהורה	טהורה	רש"י, רמב"ם
טמאה	טהורה	טהורה	טהורה	תוס', רא"ש
טמאה	טהורה	טמאה	טהורה	הגה"מ בשם ר"מ
טמאה	טמאה	טמאה	טמאה	ר"ח ועוד

שו"ע פסק כרש"י ורמב"ם (והוסיף שאפי' הרגיש גופה ונזדעזעה אינה חוששת שהרגשת מי רגלים היא זו).

רמ"א הביא את שיטת **תוס' ורא"ש** ואת שיטת **ר"ח ופסק כר"ח** [וכתב דדוקא בשנמצא הדם בספל שהיא משתנת שם לחוד דידוע שהוא ממנה, אבל אם נמצא בספל שאיש ואשה מטילין שם מים טהורה בכל ענין].

*** במקרים שטמאה: אם הרגישה - טמאה מהתורה, אך אם לא הרגישה – ראה את השיטות השונות בסיכום בסוף סימן קפ"ג.

קינחה עצמה אחר הטלת מי רגלים וראתה דם

אשה שרגילה לראות דם במי רגליה - ומרגשת כאב בשעה שמטלת מים:

הגש"ד בשם מהרי"ל: אם יש לה וסת קבוע והוא שלא בשעת וסתה אז יש לה היתר לעשות בדיקה, דהיינו קודם שתשתין תבדוק עצמה היטב בחורין ובסדקין ואם לא תמצא דם תכניס מוך נקי על המקור בפנים ותשתין ותקנח עצמה יפה ממי רגליה ותוציא המוך – אם נקיה היא הוכחה גדולה דאין הדם מן המקור (אלא ממכה) וטהורה.

רבינו שלום: טהורה בכל ענין – אף באין לה וסת ובלא בדיקה, דהא איכא ידים מוכיחות שיש לה מכה המכאיב אותה בהטלת מי רגליה וממנו הדם יוצא.

רמ"א הביא את דעת המקילים, ופסק לחומרא כמהרי"ל.

והוסיף **הרמ"א** דאם בדקה עצמה ג"פ בכה"ג ומצאה המוך נקי, מותרת אח"כ בלא בדיקה שלא בשעת וסתה, דחזקה דדם מכה הוא מאחר שאינה מוצאה אותו רק אחר שהשתינה.

והנו"ב סובר דבאופן זה שעל המוך לא מצאה דם ובבדיקה מצאה דם – סגי בפעם אחת [ורק אם לא מצאה כלל דם אז צריך ג"פ כדי לעקור וסתה שהיה לה במעשה מי רגלים].

הש"ך פירש פירוש חדש דמה שכתב המהרי"ל דבאין לה וסת קבוע דאינו מועיל הבדיקה, ר"ל שאינה רואה בשום פעם דם כי אם בשעת צרכיה – וע"כ פסק דאם רואה אפילו בשעה שאינה עושה צרכיה אפילו אין לה וסת קבוע מותרת ע"י הבדיקה הנ"ל.

אם אינה מרגשת כאב ובודקת עצמה אחר הטלת מים ומוצאה דם:

אם לא מצאה דם במי רגליה – ודאי טמאה.

אבל אם מצאה דם תוך מי רגליה וגם על העד שבדקה עצמה בו – נ"א שהיא טמאה דלא התירו רק דם שנמצא תוך מי רגליה, נ"א שהיא טהורה דדם שנמצא תולין שעדיין נשאר מתמצית מי רגלים, ויש להחמיר. (ע"כ לשון הרמ"א)

ש"ך: לפי מה שכתבתי לעיל שפירוש ר"ח [ראה בעמוד הקודם] הוא עיקר - אין כאן חומרא אלא כך הוא שורש הדין.

כדאי לראות גם: פת"ש ס"ק ב.